

หัวข้องานวิจัยเรื่อง	การพัฒนากระบวนการจัดการองค์ความรู้ด้านการตลาดเพื่อเพิ่มรายได้สำหรับธุรกิจชุมชนผู้สูงอายุ ตำบลปากแคว จังหวัดสุโขทัย
ชื่อผู้วิจัย	ดร.พัศกร ลีวิศิษฐ์พัฒนา, ธนพร รังสิกรรพุม และมนสิการ พงษ์พานิช
คณะ/สังกัด	วิทยาการจัดการ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ปี	2560
คำสำคัญ	ผู้สูงอายุ ส่วนประสมทางการตลาด การจัดการความรู้

บทคัดย่อ

การวิจัยในเรื่องการพัฒนากระบวนการจัดการองค์ความรู้ด้านการตลาดเพื่อเพิ่มรายได้สำหรับธุรกิจชุมชนผู้สูงอายุ ตำบลปากแคว จังหวัดสุโขทัยมีวัตถุประสงค์ 1.) เพื่อศึกษาบริบทชุมชน ปัญหา และอุปสรรคที่มีต่อกระบวนการจัดการองค์ความรู้ด้านการตลาดสำหรับธุรกิจชุมชนผู้สูงอายุเพื่อเพิ่มรายได้แก่ผู้สูงอายุ ตำบลปากแคว จังหวัดสุโขทัย 2.) พัฒนาแนวทางกระบวนการจัดการองค์ความรู้ด้านการตลาดสำหรับธุรกิจชุมชนผู้สูงอายุเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ ตำบลปากแคว จังหวัดสุโขทัย 3.) จัดทำนโยบายการส่งเสริมด้านการกระบวนการจัดการองค์ความรู้ด้านการตลาดสำหรับธุรกิจชุมชนผู้สูงอายุ ตำบลปากแคว จังหวัดสุโขทัย ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้สัมภาษณ์เชิงลึก สันทนาการกลุ่มแบบเจาะจง และการสังเกตแบบรู้ตัว ศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์จากเอกสาร โดยสร้างคำถามเพื่อการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มแบบเจาะจง แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาเปรียบเทียบวิเคราะห์ สังเคราะห์เชิงคุณภาพในหัวข้อต่าง ๆ ที่กำหนดไว้

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้สูงอายุตำบลปากแควจะมีปัญหาในด้านความเข้มแข็งในการรวมกลุ่มกัน ซึ่งบางกลุ่มที่เคยมารวมตัวกันก็ยุบกลุ่มลงเพราะหลายสาเหตุปัญหา เช่น การไม่ถ่ายทอดกระบวนการทำงาน การขาดแนวทางในการพัฒนาสินค้า การขาดตลาดรับซื้อ การตัดสินใจแบบกลุ่มล่าช้าในการทำงานทำให้แยกตัวออกมาทำส่วนตัว ส่วนกลุ่มที่ยังมีการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็งและมีศักยภาพคือ กลุ่มผู้สูงอายุปลูกผักแบบปลอดภัย ผู้วิจัยจึงคัดเลือกมาศึกษาเพื่อทำการพัฒนากระบวนการจัดการองค์ความรู้ด้านการตลาด จากการศึกษาพบว่ากลุ่มผู้สูงอายุผลิตผักปลอดภัยจะเป็นกลุ่มที่มีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งโดยมีระบบในการบริหารงานพื้นฐานภายในอย่างชัดเจน มีการจัดทำระบบบันทึกข้อมูล และมีแผนงานที่มาจาก การกรนำข้อมูลที่บันทึกมาใช้ประกอบการตัดสินใจทำให้ในภาพรวมของการดำเนินงานของกลุ่มมีความชัดเจนในการดำเนินงานและสามารถพัฒนาต่อยอดธุรกิจได้เพราะมีความพร้อม ซึ่งปัญหาที่สำคัญ คือเรื่องทักษะในการพัฒนารูปแบบการตลาดและเทคโนโลยีในการบริหารข้อมูล ดังนั้นสมาชิกทุกคนจึงควรเข้ามาฝึกการขายเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรงและมีการฝึกอบรมทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาสนับสนุนในการทำงานเพื่อการจัดการความรู้ที่เป็นระบบมากยิ่งขึ้น

Research Title Development of the elderly business community by the knowledge management process to increase elderly income at pakkware Subdistrict, Sukhothai Province

Author Dr.Passakorn Leevisitpattana
Faculty Faculty of Management Science
Institute Pibulsongkram Rajabhat University
Year 2017
Keywords Elderly, Marketing Mix, Knowledge Management

ABSTRACT

The research to develop of the elderly business community by the knowledge management process to increase elderly income at pakkware Subdistrict, Sukhothai Province is qualitative research. The purposes of the research are: 1.) to study the context of community, problems and obstacles of the marketing's knowledge management according to Pakkware district, Sukhothai province. 2.) to develop the marketing's knowledge management to increase commercial value of local products of elderly group from pakkware Subdistrict, Sukhothai province which results in income gain of elderly people. 3.) develop the policy to support the marketing's knowledge management method to elderly group in pakkware Subdistrict, Sukhothai province by conducted the in depth interview with the community leaders and with the people working with elderly to study about the issues and operations of marketing's knowledge management of organics vegetable which grown by elderly group from pakkware Subdistrict, Sukhothai.

The research found out that the elderly's group have problem in strength of grouping. In some cases, the groups that had gathered together had collapsed because of several causes, such as failure to convey work processes, lack of guidelines for product development, lack of purchase, delayed group decisions make he separated themselves. The group that has a strong grouping is the elderly grows organics vegetable, so the researcher was conducted to develop marketing knowledge management process. It was found that the elderly growing organic vegetable has strongly the basic management system, has recording system and using the recorded data to make decisions. But the major problems are skills in developing marketing models and information management technology. So, all members should practice the sales to achieve direct experience and should train in computer technology to support the work for more systematic knowledge management.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่ให้การสนับสนุนทุนการวิจัยในครั้งนี้ งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้และความกรุณาและช่วยเหลือจากบุคคลากรและเจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ขอขอบคุณหัวหน้าแผนสวัสดิการชุมชน ผศ.ดร.นงลักษณ์ ใจฉลาด ที่ให้ความช่วยเหลือด้านการส่งเคราะห์งานวิจัยตลอดจนให้คำแนะนำข้อเสนอแนะ และติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทั้งสองเป็นอย่างยิ่งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ คณะทำงานองค์การบริหารส่วนตำบลปากแคว อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ที่ให้การเอื้อเฟื้อข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำคัญยิ่งในการทำวิจัยครั้งนี้ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับการช่วยเหลือและกำลังใจจากบุคคลที่ให้ความช่วยเหลืออีกมากที่ผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามได้หมดในที่นี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณในความกรุณาและความปรารถนาดีของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงกราบขอบพระคุณไว้ในโอกาสนี้

ดร.พัสกร ลีวิศิษฐ์พัฒนา

30 มกราคม 2561

คำนำ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนากระบวนการจัดการองค์ความรู้ด้านการตลาดเพื่อเพิ่มรายได้สำหรับธุรกิจชุมชนผู้สูงอายุ ตำบลปากแคว จังหวัดสุโขทัย” ได้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการความรู้ด้านส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าที่ผลิตโดยผู้สูงอายุ ตำบลปากแคว จังหวัดสุโขทัย โดยคัดเลือกกลุ่มที่ได้มีการดำเนินการอยู่ที่เกิดขึ้นจริงและมีความเข้มแข็ง ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุที่ปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการความรู้ด้านส่วนประสมทางการตลาดของผักปลอดสารพิษให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในการดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้ถึงแม้จะพบกับข้อจำกัดต่าง ๆ แต่ผู้วิจัยก็สามารถแก้ไขปัญหาเหล่านั้นและเชื่อมั่นว่าผลการศึกษาวิจัยชิ้นนี้จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนในการพัฒนาการดำเนินงานทางด้านการจัดการความรู้ทางการตลาด และเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชนและยกระดับศักยภาพผู้สูงอายุต่อไปในอนาคต

ดร.พัสกร ลีวิศิษฐ์พัฒนา
30 มกราคม 2561

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
คำนำ.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ซ
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตการวิจัย	4
2 ทบทวนวรรณกรรม.....	6
ผู้สูงอายุในด้านสังคม จิตใจ และเศรษฐกิจ	6
แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของชุมชน.....	7
ทฤษฎีแนวทางการฝึกอาชีพผู้สูงอายุ	7
ทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความรู้.....	14
3 วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	24
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	24
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	25
วิธีการดำเนินการวิจัย	26
การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล	27

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	28
ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทของชุมชน ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อกระบวนการจัดการองค์ความรู้ด้านการตลาดสำหรับธุรกิจชุมชนผู้สูงอายุเพื่อเพิ่มรายได้แก่ผู้สูงอายุ ตำบลปากแคว.....	28
ส่วนที่ 2 พัฒนาแนวทางกระบวนการจัดการองค์ความรู้ด้านการตลาดสำหรับธุรกิจชุมชนผู้สูงอายุเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ ตำบลปากแคว.....	35
ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายการส่งเสริมด้านการกระบวนการจัดการองค์ความรู้ด้านการตลาดสำหรับธุรกิจชุมชนผู้สูงอายุเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ ตำบลปากแคว.....	44
5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ.....	46
สรุปผลการวิจัย.....	46
อภิปรายผลการวิจัย.....	49
ข้อเสนอแนะ.....	52
บรรณานุกรม.....	53
ภาคผนวก.....	56
ประวัติผู้วิจัย.....	60

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงข้อมูลประชากรของตำบลปากแคว.....	30
2 แสดงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ / รายได้ประชากรตำบลปากแคว.....	32
3 แสดงข้อมูลการประกอบอาชีพของกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลปากแคว.....	34

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 ประมาณการอัตราการพึ่งพิงของประชากรวัยสูงอายุ.....	1
2 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
3 ลงพื้นที่ครั้งที่ 1 เพื่อศึกษาบริบทและปัญหาทั่วไปของผู้สูงอายุในชุมชน.....	57
4 ลงพื้นที่ครั้งที่ 2 สัมภาษณ์เชิงลึกประเด็นกลุ่มประกอบอาชีพของผู้สูงอายุ.....	58
5 ลงพื้นที่ครั้งที่ 2 สัมภาษณ์เชิงลึกประเด็นกลุ่มประกอบอาชีพของผู้สูงอายุ.....	58
6 ลงพื้นที่ครั้งที่ 3 เพื่อเก็บข้อมูลประเด็นการจัดการความรู้ของส่วนผสมทางการตลาด ของกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษโดยผู้สูงอายุในต.ปากแคว.....	59
7 ลงพื้นที่ครั้งที่ 3 เพื่อเก็บข้อมูลประเด็นการจัดการความรู้ของส่วนผสมทางการตลาด ของกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษโดยผู้สูงอายุในต.ปากแคว.....	59
8 ลงพื้นที่ครั้งที่ 3 เพื่อเก็บข้อมูลประเด็นการจัดการความรู้ของส่วนผสมทางการตลาด ของกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษโดยผู้สูงอายุในต.ปากแคว.....	59